

FIASCO 'Feiten over mikwe weggemoffeld'

Onemanshow van een archeoloog

Het fiasco rond het mikwe kon alleen maar plaatsvinden omdat gemeentelijk archeoloog Maarten Dolmans de vrije hand had, aldus de Rekenkamer.

door **Sjors van Beek**

Gemeentelijk archeoloog Maarten Dolmans was de grote man van het Venlose mikweproject.

Hij coördineerde de opgraving, analyseerde de vondsten, vroeg her en der nadere informatie.

En concludeerde: dit is een unieke vondst. Zo uniek, dat het de bouw rechtvaardigde van een aparte vleugel in het Limburgs Museum.

Venlo betaalde hier 7,5 ton aan mee, de provincie deed ook een flinke duit in het zakje. Het Venlose 'mikwe' werd gepresenteerd als het oudste joodse bouwwerk in Nederland.

Niemand stelde echter hardop de vraag: is de gevonden kelder wel écht een joods badhuis? Alle lijntjes kwamen samen bij archeoloog Dolmans, en die, zo stelt de Rekenkamer nu, ging wel heel selectief om met de gegevens.

Wat zijn theorie ondersteunde, vond zijn weg naar de wethouders en de raad, wat zijn theorie verzwakte of wellicht zelfs doorkruiste, werd weggemoffeld of zelfs aangepast. Het valt de gemeente te verwijten dat Dolmans zó autonoom kon opereren en nergens rekening hoefde af te leggen, vinden de onderzoekers van de Rekenkamer.

Ambtelijk gezien was er sprake van 'lack of control'. Een 'ongewenste situatie', omdat er veel gemeenschapsgeld gemoeid was met het project en er een afweging gemaakt had moeten worden tussen 'geld en belang van imago, archeologische waarde voor de stad et cetera'. De solistisch opererende Dol-

mans raakte mogelijk 'gevangen in een grotendeels zelf geconstrueerde schijnwereld, waaruit geen uitweg meer was zonder gezichtsverlies voor hemzelf persoonlijk, het gemeentebestuur en de betrokken joodse gemeenschap', analyseren de onderzoekers.

De archeologische bedrijven die bij de opgraving betrokken waren, vertoonden echter een 'gebrek aan rugengraat': ze trokken niet aan de rem, gingen de strijd met hun opdrachtgever (de gemeente) niet aan en kwamen die in hun rapporten 'nogal vergaand tegemoet'.

Professor Kooijmans: 'De gemeentelijk archeoloog kreeg de gelegenheid ongestoord zijn ei te leggen in hun wetenschappelijke publicaties. Een wetenschappelijke doodzonde'.

Naar wat Dolmans gedreven heeft, zegt de Rekenkamer slechts te kunnen gissen. 'Was het toegeven aan regionaal chauvinisme („eindelijk hebben we ook in Venlo een vondst van internationaal belang”), was het een persoonlijke profilering, of speelde in het begin ook de verstoorde persoonlijke verhoudingen een rol?' Eigenlijk maakt het ook niet uit, besluit de Rekenkamer: 'Uiteindelijk is de interpretatie van de middeleeuwse kelders aan de Oude Markt niet gebaseerd op een analyse volgens de geldende archeologische normen, dat wil zeggen een afweging van argumenten, en is er, wetenschappelijk gezien, een opportunistische koers ingezet'. Ook over het kritische, verboden artikel van Jacob Schotten, de tweede gemeentelijk archeoloog, kraakt de Rekenkamer harde noten: onterecht is het beeld naar buiten geschetst dat Schotten niet onder druk was gezet om zijn artikel in te trekken. Daarmee is de raad 'feitelijk onjuist geïnformeerd'. Wetenschappelijk begeleider Kooijmans wil verder geen uitlatingen doen over de vraag of de omstrede kelder wel of geen badhuis is. 'Maar een goed verstaander heeft maar een half woord nodig. Er is zwaar weer op komst in Venlo'.